ละครชาตรี

ผศ.ดร.ผกามาศ จิรจารุภัทร
สาขาวิชาศิลปะการแสดง (นาฏศิลป์ไทย)
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

วัตถุประสงค์

ประวัติความเป็นมา

องค์ประกอบการแสดง

เทคนิควิธีการแสดง

ประวัติการละครชาตรีตามแนวคิดต่าง ๆ

- แนวคิดละครชาตรีมาจากกรุงศรีอยุธยา
- แนวคิดละครชาตรีมาจากโนราภาคใต้
- แนวคิดการละครชาตรีมีพัฒนาการจากการเล่นเพลง

แนวคิดละครชาตรีมาจากกรุงศรีอยุธยา

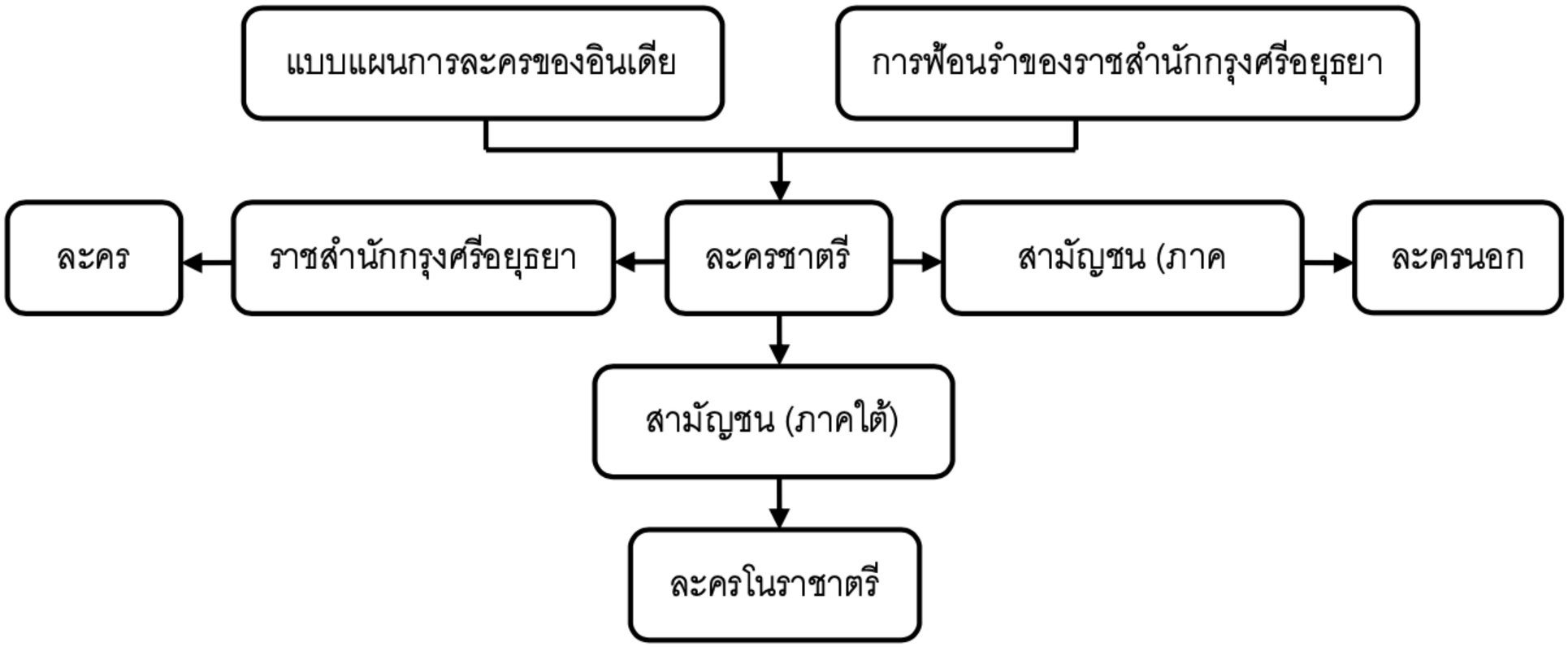

ที่มา: ธัชกร นันทรัตนชัย, การสร้างสรรค์ละครชาตรีร่วมสมัย เรื่อง "เรื่องเหล้า(เล่า)...ของเมรี,หน้า 45

แนวคิดละครชาตรีมาจากโนราภาคใต้

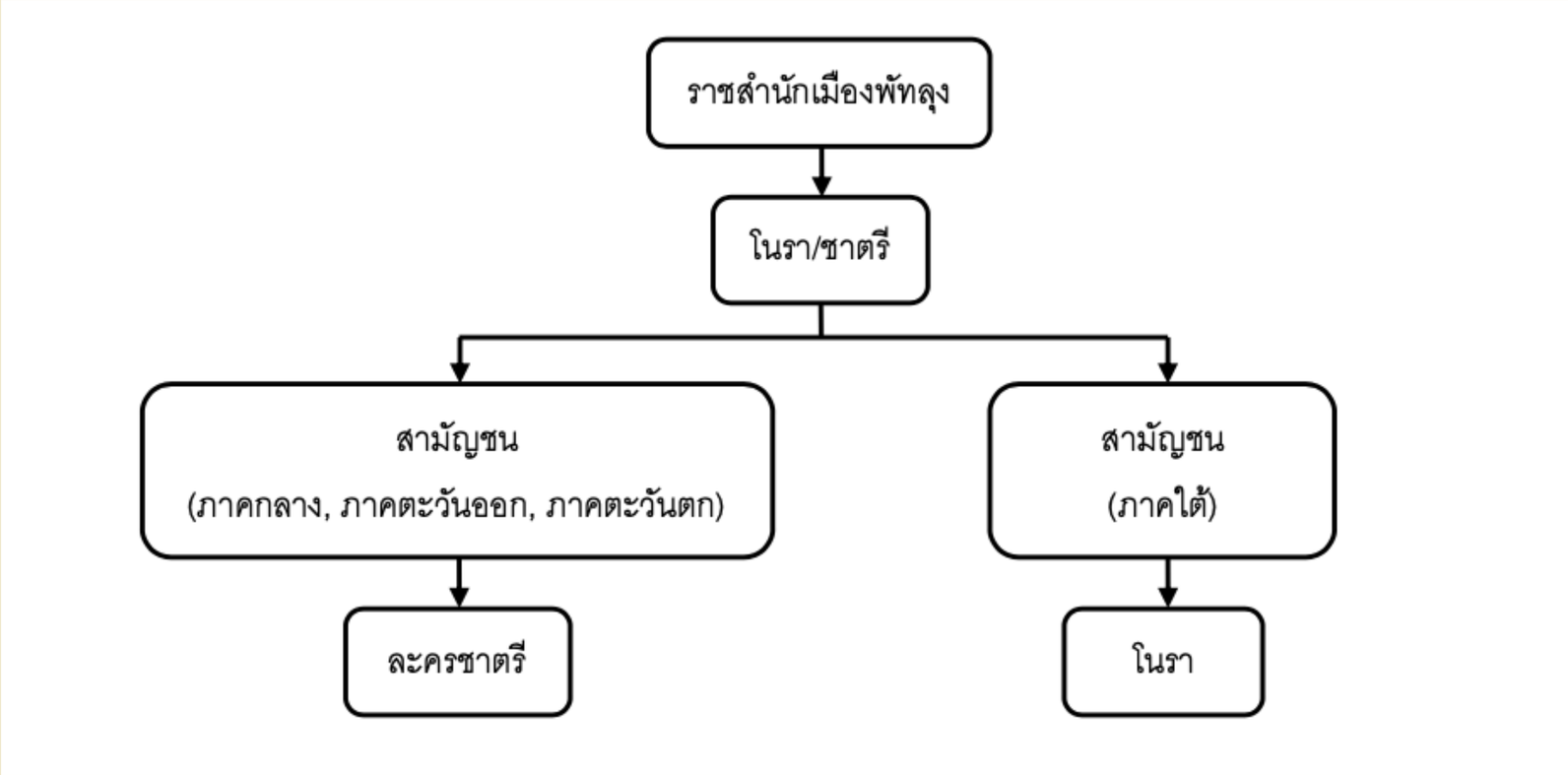

ที่มา: ธัชกร นันทรัตนชัย, การสร้างสรรค์ละครชาตรีร่วมสมัย เรื่อง "เรื่องเหล้า(เล่า)...ของเมรี,หน้า 48

แนวคิดการละครชาตรีมีพัฒนาการจากการเล่นเพลง

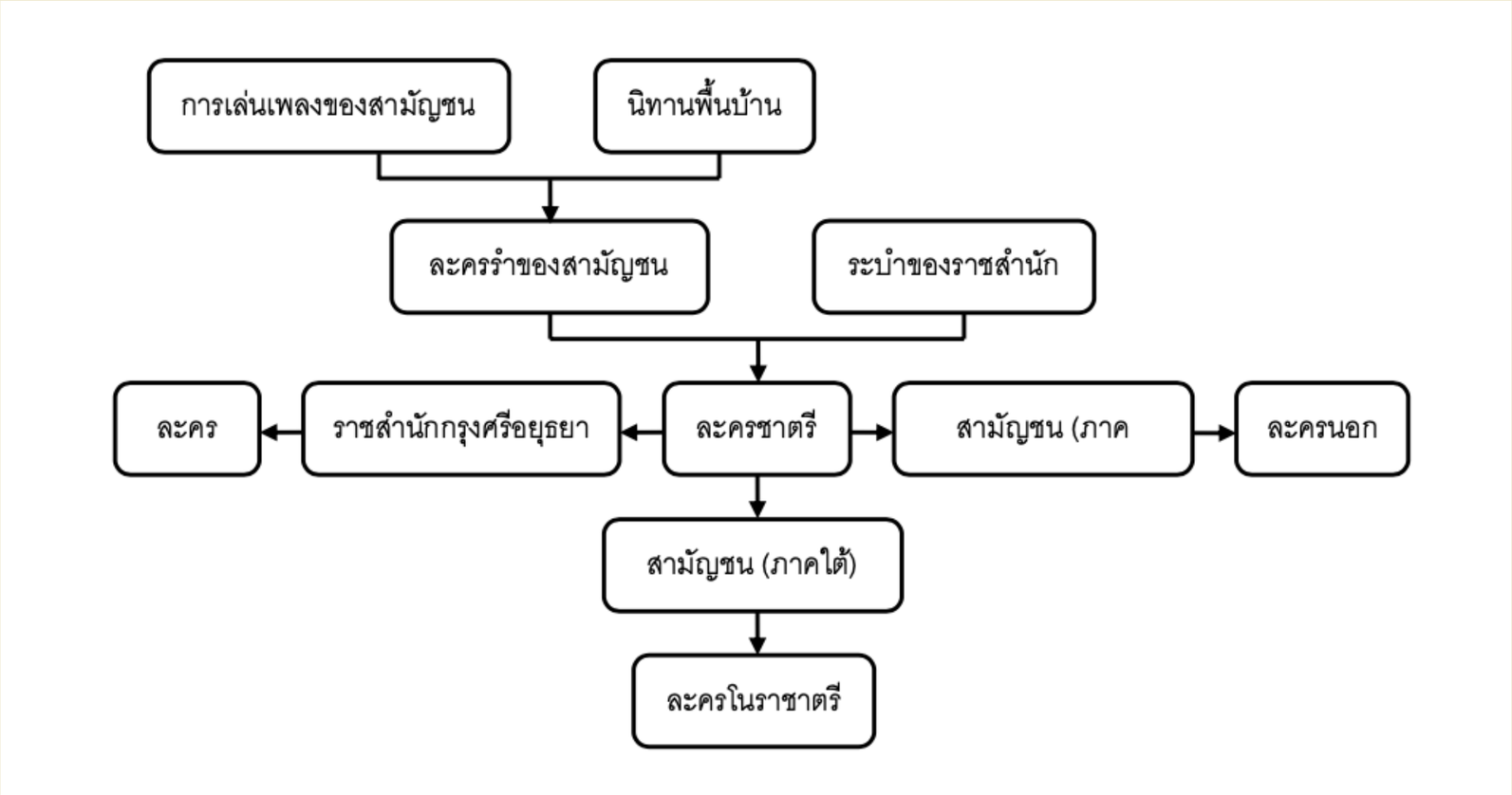

ที่มา: ธัชกร นันทรัตนชัย, การสร้างสรรค์ละครชาตรีร่วมสมัย เรื่อง "เรื่องเหล้า(เล่า)...ของเมรี,หน้า 51

การสืบทอด ละครชาตรี ในยุครัตนโกสินทร์

ที่มา: ธัชกร นันทรัตนชัย, การสร้างสรรค์ละครชาตรีร่วมสมัย เรื่อง "เรื่องเหล้า(เล่า)...ของเมรี,หน้า 65-66

รัชกาลที่	ชื่อเรียก	การสืบทอดและพัฒนาการ
1-3	ชาตรี	- ชาตรีจากภาคใต้แพร่หลายมาสู่ภาคกลาง โดยยังคงรักษาแบบแผนดั้งเดิมไว้ไม่เปลี่ยนแปลง
4	ละครชาตรี	- เปลี่ยนจากผู้แสดงชายล้วนเป็นชายจริงหญิงแท้ - เพิ่มจำนวนผู้แสดงให้มากขึ้น - ปรับปรุงเครื่องแต่งกายตัวนางตามแบบละครรำในกรุงฯ ตัวพระสวมชฎาแทนเทริด ไม่สวมเสื้อ สวมเล็บปลอมและใส่กำไลข้อมือข้างละหลายเส้น - รูปแบบการแสดงและดนตรีประกอบการแสดงยังคงเป็นแบบชาตรีดั้งเดิม

5	ละครชาตรีที่เล่นเทียมละครนอก	- ปรับปรุงเครื่องแต่งกายตามแบบแผนละครนอก - เรื่องราวที่ใช้แสดงนำมาจากละครนอก - ขั้นตอนพิธีกรรมและเบิกโรงเป็นแบบละครชาตรี ส่วนขั้นตอนการแสดงเป็นแบบละครนอก
6-8	ละครชาตรีเครื่องใหญ่	- ปรับปรุงเครื่องแต่งกายเป็นแบบละครนอกโดยสมบูรณ์ - นำเครื่องดนตรีของละครนอกเข้ามาใช้แทนเครื่องดนตรีแบบดั้งเดิม แต่ยังคงใช้เครื่องกำกับจังหวะแบบละครชาตรีผสมอยู่ด้วย - ขั้นตอนพิธีกรรมและเบิกโรงเป็นแบบละครชาตรี ส่วนขั้นตอนการแสดงเป็นแบบละครนอก

9	ละครชาตรีฉบับกรมศิลปากร	- ตัดขั้นตอนการโหมโรง การประกาศหน้าบท การรำซัดหน้าเตียงออกไป คงเหลือเพียงการจับเรื่อง - วิธีการแสดงปรับปรุงมาจากแบบแผนการแสดงละครนอกของกรมศิลปากร - ดนตรีประกอบการแสดงใช้วงปี่พาทย์เครื่องคู่ ใช้เครื่องกำกับจังหวะแบบละครชาตรีเฉพาะ ทำนองเพลงแบบชาตรี

รัชกาลที	ชื่อเรียก	การสืบทอดและพัฒนาการ
9 (ต่อ)		- ปรับปรุงและสร้างสรรค์ทำนองเพลง ทำนองขับร้องและจังหวะหน้าทับเพิ่มขึ้นมาใหม่ - บรรจุเพลงขับร้องและเพลงหน้าพาทย์แบบละครนอก ละครพันทาง และละครเสภา ผสมกับเพลงขับร้องแบบชาตรี - บทละครมีแบบแผนแน่นอน ผู้แสดงต้องท่องจำบทให้แม่นยำ เนื่องจากไม่มีการบอกบทระหว่างการแสดงอย่างละครชาตรี- มีผู้ขับร้องให้ ผู้แสดงไม่ต้องร้องเอง แต่จะพูดเมื่อมีบทเจรจาเท่านั้น - ปรับปรุงกระบวนการรำให้ประณีตสวยงาม - ออกแบบเครื่องแต่งกายขึ้นใหม่โดยเฉพาะ - มีการจัดฉากและเทคนิคประกอบให้ดูสมจริง